

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ
AUTONOMOUS UNIVERSITY OF ZACATECAS (MEXICO)
INSTYTUT PEDAGOGIKI, KUJAWSKA SZKOŁA WYŻSZA WE WŁOCŁAWKU
(POLSKA)
EUROPEAN INSTITUTE OF FURTHER EDUCATION (EIFV) (SLOVAKIA)
SPOŁECZNYCH I HUMANISTYCZNYCH AKADEMIA KUJAWSKO-POMORSKA W BYDGOSZCZY
(POLSKA)
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА
ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ
В КОНТЕКСТІ
ЄВРОПЕЙСЬКОГО ВИБОРУ УКРАЇНИ**

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

VI Міжнародної конференції

16 листопада 2023 року

***м. Київ
КНУБА***

УДК 37.09
ББК 74(4Укр)

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Київського національного університету будівництва і архітектури
(протокол № 16 від 22 грудня 2023 р.)*

Актуальні проблеми освітнього процесу в контексті європейського вибору України: матеріали VI Міжнародної конференції (16 листопада 2023 року). – Київ: ЦП «Компринт», 2024. – 562 с.

ISBN 978-617-8171-03-2

У матеріалах VI Міжнародної конференції «Актуальні проблеми освітнього процесу в контексті європейського вибору України» висвітлюються актуальні питання професійної (професійно-технічної) освіти: вітчизняний та зарубіжний досвід; психолого-педагогічне забезпечення освітнього процесу: сучасні виклики; сучасні проблеми викладання інженерно-технічних та гуманітарних дисциплін.

Матеріали конференції розраховані на науково-педагогічних, наукових працівників у галузі педагогіки, психології, соціології, викладачів, аспірантів, студентів, а також на соціальних педагогів, соціологів, практичних психологів і соціальних працівників.

УДК 37.09
ББК 74(4Укр)

За зміст поданих матеріалів несуть відповідальність їх автори.

ISBN 978-617-8171-03-2

© КНУБА, 2024

5. Руденко М.В., Красильник Ю.С., Корчова Г.Л. Методика викладання у вищій школі: навчальний посібник. – Київ: КНУБА, 2022. – 296 с.

6. Девін В.В., Ткачук В.С. Активізації самостійної роботи студентів при вивченні Теорії механізмів і машин. // Професійно-прикладні дидактики. – Випуск 3. – 2017. – С. 45-55.

УДК 37.018:378

*Предун Костянтин Миронович,
доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри теплогазопостачання і вентиляції
Київського національного університету будівництва і архітектури*

АНАЛІЗ ЧИННОГО НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Оцінка діяльності викладача закладу вищої освіти відбувається на основі виконання вимог Постанови Кабінету міністрів України «Про затвердження ліцензійних умов проведення освітньої діяльності» [1], згідно з якою (п.38) науково-педагогічний працівник за останні 5 років повинен мати щонайменше 4 досягнення у професійній діяльності. Зазначені види діяльності достатньо повно характеризують роботу викладача. Проте, на мій погляд, пріоритети діяльності зміщені в сторону наукової – поз.1, 2, 5-9, 11, 12 і 14, що становить 50 %. У той же час, педагогічна робота – поз. 3, 4 Ліцензійних умов – лише 10 %. До речі, 5-річний термін визначено не випадково. Це зазвичай період часу, на який, як правило, обирають/переобирають на посаду викладача освітнього закладу. Таким чином, невиконання вимог Ліцензійних умов є достатньою причиною для звільнення працівника, який не належним чином відноситься до виконання своїх посадових обов'язків.

Зменшення контингенту студентів, епідемія COVID, воєнний стан в Україні викликали потребу змін у діяльності викладача. 8 листопада 2023 р.

Верховна Рада ухвалила в першому читанні законопроект 9600 щодо підтримки наукової роботи в закладах вищої освіти [2]. Як зазначають автори, проект розроблено з метою виконання зобов'язань, передбачених статтею 431 Угоди про асоціацію між Україною та ЄС [3], які полягають у реформуванні та модернізації системи вищої освіти, сприянні зближенню у сфері вищої освіти в рамках Болонського процесу.

Організація навчального процесу в Київському національному університеті будівництва і архітектури регламентується вимогами «Положення про організацію освітнього процесу в КНУБА» [4] відповідно до чинних норм, стандартів вищої освіти та Законів України.

Для планування робочого часу викладача рекомендується такий розподіл навантаження протягом навчального року за окремими видами робіт [5], відповідно, год./%:

- навчальна робота – 600/38,78;
- методична робота – 400-450/25,8-29,1;
- наукова робота – 350-400/22,6-25,8;
- організаційна – 200-250/12,9-16,1.

Загальний обсяг навантаження не повинен перевищувати 1548 годин. Як видно, пріоритет надається виконанню навчально-методичної роботи – загалом не менше 60 %. Залежно від профілю кафедри, функцій відповідної посади науково-педагогічного працівника розподіл навантаження може змінюватись. Перелік видів робіт та норми часу на їх виконання щорічно переглядають у зв'язку зі змінами кількості студентів, законодавства тощо.

Завідувач кафедри на підставі пріоритетності заходів, необхідних як для удосконалення існуючих, розробки нових освітніх програм та відповідного забезпечення, так і розвитку університету загалом для потреб економіки держави, в межах своєї компетентності згідно п.2.6 Положення [3] може змінювати зазначений вище розподіл годин. Але 100-% заміщувати один вид робіт іншими – неможливо.

Проектом Закону України [2] встановлено максимальне навчальне навантаження на одного викладача обсягом не більше 500 годин (що менше на 100 годин від існуючого нормативу). Водночас мінімальний обсяг виконання наукової роботи науково-педагогічним працівником збільшується до 500 годин на навчальний рік. Тобто, більше приблизно на 100-150 годин від існуючих в КНУБА нормативів [5]. У разі виконання наукової роботи в обсязі понад 700 годин на навчальний рік максимальне навчальне навантаження на одну ставку науково-педагогічного працівника не може бути більшим, ніж 400 годин на навчальний рік.

З іншої сторони, при підведенні підсумків діяльності структурного підрозділу (кафедри чи факультету), а отже і кожного викладача користуються «Положенням про рейтингове оцінювання якості діяльності факультетів КНУБА». Ним систематизовано такі групи робіт:

1. Міжнародна діяльність Академічна мобільність.
2. Формування контингенту, якість підготовки студентів. Профорієнтаційна робота. Взаємодія з роботодавцями.
3. Якісні показники науково-педагогічного персоналу.
4. Науково-технічна та творча активність.
5. Залучення фінансових і матеріально-технічних ресурсів.

Як видно, пріоритети діяльності викладача уже змінюються у порівнянні з раніше зазначеними документами. Самостійність навчального закладу призводить до необхідності залучення викладачів до формування контингенту студентів, посилення ролі профорієнтаційної роботи, залучення фінансових і матеріально-технічних ресурсів тощо.

Публікації у періодичних наукових виданнях категорії «А» сприяють підвищенню авторитету як навчального закладу взагалі, так і кожного окремого автора зокрема.

Загалом якість надання освітніх послуг визначається такими групами критеріїв: рівнем викладання і наявною матеріально-технічною базою навчального закладу. Рівень викладання може бути оцінений такими

показниками: зацікавленістю викладача у навчанні студентів, умінням викладача зрозуміло і цікаво донести матеріал, що вивчається, до студентів, рівнем засвоєння матеріалу студентами, вимогливістю викладача, його об'єктивністю щодо оцінки знань та неупередженістю. Критерії оцінки матеріально-технічної бази університету: це оснащеність сучасним лабораторним обладнанням, наявність необхідного ліцензованого програмного забезпечення і комп'ютерної та оргтехніки, необхідною літературою (навчальною, методичною) та наочними матеріалами.

Аналіз результатів роботи науково-педагогічних працівників кафедри показав, що переважна більшість досягнень у професійній діяльності стосується участі у професійних та/або громадських об'єднаннях (поз. 19 Ліцензійних умов [1]), наявності апробаційних та/або науково-популярних, та/або консультаційних публікацій з наукової або професійної тематики тощо (поз. 12 [1]), підготовці переможців або призерів I або II етапів Всеукраїнської студентської олімпіади (поз.14 [1]). Викладачів, які мають свій профіль у міжнародних наукометричних базах Scopus, Web of sciene – незначна кількість.

Тобто, наразі КНУБА стоїть перед необхідністю розробки нових показників і критеріїв оцінки ефективності професійної діяльності кожного науково-педагогічного працівника. Результати його праці мають бути співвіднесені з можливостями навчального закладу щодо морального та матеріального стимулювання.

Таким чином, при приведенні у відповідність з вимогами чинного законодавства України нормативних документів КНУБА, які регламентують роботу науково-педагогічного працівника, слід передбачити можливість заохочення кожного викладача за результатах його діяльності. Розуміння того, що необхідно зробити, та винагорода за зразкове виконання – ось що може стати одним із способів стимулювання діяльності викладача. Водночас, наприклад, для науково-педагогічних працівників, які не в змозі виконати

вимоги «Ліцензійних умов...» [1], слід ввести обмеження щодо можливості працювати на повну ставку або переобрання на наступний 5-річний період.

Список використаних джерел

1. Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності: Постанова Кабінету міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1187. – Редакція від 20.06.2021, підстава – 365-2021-п. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1187-2015-%D0%BF#Text> (дата звернення: 9.11.2023 р.). – Назва з екрану.

2. Науково-педагогічним працівникам встановлять мінімальний обсяг виконання наукової роботи у 500 годин на навчальний рік. – URL: <https://sud.ua/uk/news/publication/285349-nauchno-pedagogicheskim-rabotnikam-ustanovyat-minimalnyy-obem-vypolneniya-nauchnoy-raboty-v-500-chasov-v-uchebnyy-god> (дата звернення: 11.11.2023 р.). – Назва з екрану.

3. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. – URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011 (дата звернення: 9.11.2023 р.). – Назва з екрану.

4. Положення про організацію освітнього процесу в Київському національному університеті будівництва і архітектури: затвердж. Вченою радою КНУБА, протокол №9 від 26.06.2023 р. – URL: https://www.knuba.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya_pro_organizaciyu_osvitnogo_proczesu-v-knuba.pdf (дата звернення: 9.11.2023 р.). – Назва з екрану.

5. Положення про планування та щорічне оцінювання роботи науково-педагогічних працівників КНУБА на 2023/2024 н.р.: затвердж. Вченою радою КНУБА, протокол №9 від 26.06.2023 р. – URL: https://www.knuba.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya_pro_planuvannya_ta_ozchynuvannya_npp_2023_.pdf (дата звернення: 9.11.2023 р.). – Назва з екрану.

<i>Пахомов Ілля Володимирович</i>	
ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ «ПСИХОЛОГІЯ» ВІДПОВІДНО ДО ВИМОГ РИНКУ ПРАЦІ	317
<i>Петухова Ірина Олексіївна, Костевська Наталія Валеріївна</i>	
МОДЕЛЬ ВІДНОВЛЕННЯ ПСИХОЕМОЦІЙНОГО СТАНУ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ ТРИВАЛОГО СТРЕСУ	322
<i>Петухова Ірина Олексіївна, Крисан Віталій Миколайович</i>	
ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ РОЗВИТКУ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ У ПСИХОЛОГІЧНІЙ ЛІТЕРАТУРІ	325
<i>Потапюк Лілія Миколаївна, Дендак Анастасія Сергіївна, Косенюк Марія Михайлівна</i>	
ДОСТУПНІСТЬ ТА УНІВЕРСАЛЬНИЙ ДИЗАЙН ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ	331
<i>Потапюк Лілія Миколаївна, Цвяк Ірина Дмитрівна, Троцюк Таїсія Вікторівна</i>	
ЩОДО ПРОБЛЕМИ АДАПТАЦІЇ СТУДЕНТІВ-ПЕРШОКУРСНИКІВ .	333
<i>Почка Костянтин Іванович, Красильник Юрій Семенович</i>	
УДОСКОНАЛЕННЯ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ «ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА»: ІННОВАЦІЙНИЙ ПІДХІД	338
<i>Почка Костянтин Іванович</i>	
ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ПРИ ВИВЧЕННІ ТЕОРІЇ МЕХАНІЗМІВ І МАШИН В КНУБА	351
<i>Предун Костянтин Миронович</i>	
АНАЛІЗ ЧИННОГО НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ	356
<i>Приходько Олена Володимирівна, Паламарчук Дмитро Анатолійович, Даценко Анна Олександрівна</i>	
МОЖЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В МЕДИЦИНІ	361

Наукове видання

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ
В КОНТЕКСТІ
ЄВРОПЕЙСЬКОГО ВИБОРУ УКРАЇНИ

Збірник матеріалів

VI Міжнародної конференції

(Київ, 16 листопада 2023 року)

Підписано до друку 04.01.2024 р.

Видавець ФОП Ямчинський О.В.

03150, Київ, вул. Васильківська, 32

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб'єкта видавничої справи ДК № 6554 від 26.12.2018 р.

Формат 60×84/16. Наклад 100 пр. Ум. друк. арк. 36,8. Зам. № 05-8.

Виготовлювач ТОВ «ЦП «КОМПРИНТ»

03150, Київ, вул. Васильківська, 32

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб'єкта видавничої справи ДК № 4131 від 04.08.2011 р.